

**ሃገራዊ ትሕዝቶ ዘለዎ ዝኸሪ መበል 40 ዓመት
ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ!!**

ኣብ 'ዚ ሒዝናዮ ዘለና መዋእል ኮይንና ንቕድሚት ከንጥምት እንተሎና ብዙሕ ተስፋታትን ፍናንን ክስምዑና ግድነት ይኸውን። እዚ ንክኸውን ድማ ፅኑ ሰረትን ህዝቢ ዘሰተማቕሮን ግሁድ ነገር ስለዘሎ 'ምበር ካብ ባዶ እተበገሰ ተስፋ ጥራሕ ኣይኮነን። ኣብዚ መዋእል ዝኸሪ 40 ዓመታት ዕጥቃዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ክንርእ እንተሎና ናይቲ ንቕድሚት ዝስመዓና ተስፋን ፍናንን ቀንዲ መሰረት ኮይኑ ንረኸቦ። እዚ ሕመረት ተስፋና፣ ኩርዓትናን ፍናንናን እንተኾይኑ ድማ ኣድማሳውን ዕምቆትን ኣጠማምታ 40 ዓመታት ዕጥቃዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ፍሉይ ክኸውን ግድን 'ዩ። ፈተና ፀላእና ህዝቢ ትግራይ ን17 ዓመታት ዘካየዶ ወያነ ሓደ ዓብይ፣ ግን ክዓ ወሳናይ መዓዝን ታሪኽ ኢትዮጵያ ምዃኑ ክሰመረሉ ኢዩ ዘለዎ። ሃገርና ኢትዮጵያ ቅድምን ድሕሪን 1983 ዓ/ም ኣብ ሓደ ኩነታት ኣይኮነትን ዘላ እሞ!

ብዙሕ ጊዜ እተባሃለሉ ግን ድማ ምቁር ታሪኽን ግሁድ ሓቅን፣ ብዙሓት ፀለምትን ቀያሕትን ምሩፃት ደቂ ህዝቢ ዝተኸፈለሉ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ንዓና ንተጋሩ ይኹን ንኢትዮጵያውያን ቀሊልን ሱቕ ኢልካ ዝዝንቶን ጥራሕ ኣይኮነን። ከም መጠን ዕጥቃዊ ቃልሲ ህይወትን ንብረትን በሊዑ 'ዩ። ዝዚፍ መጉዳእቲ ኣካልን ስነ-ልቦናን ኣሰጊቡ 'ዩ ሓሊፍ። ሃብትን ጥሪትን እዛ ሃገር በሊዑ 'ዩ። ካብ 1983 ዓ/ም ጀሚሩ እውን እቲ ቃልሲ ኣንፃር ድኽነት፣ ድሕረትን ድንቁርናን ቀጊሉ እዩ ዘሎ። ሃገርና ካብ ምርግጋዕ ናብ ኣጠቓላሊ ፓለታካውን ቁጠባውን መሓውራዊ ለውጢን ምዕባለን ኣብ ምስግጋር ከቢድ ቃልሲን ህዝባዊ ምልዕዓልን ኢያ ኣትያ ትርከብ። እዚ ኹሉ ድማ ብዝሰኸነ ሕልና (With sober mind) ከነልዕሎን ክንዝትየሉን ድማ ግቡእን እዋናውን 'ዩ።

ዝኸነ ዓይነት ኩናት እንትካየድ ክልተ ግን ድማ እተኣሳሰሩ መሰረታዊ ነገራት ከምዘለውዎ እተፈላለዩ ድርሳነ መዛግብቲ ይሕብሩ። ቀዳማይ ነገር እቲ ኩናት ንኸካየድ

ምክንያታዎነትን ፍልጦ እቲ ዓውድን ዘሓትት ኩናት እንትኾውን እዚ ድማ ዕጥቃዊ ቃልሲ ንክህሉ፤ መንቀሊ ዝኾኑ ኩሎም ነገራት ኣብ ግምት ብምእታው ዝእወጅ ህዝባዊ ዕጥቃዊ ቃልሲ ዝበሃል ኮይኑ እዚ ሓንቲ ሃገር ንቕድሚት ንእትኸተሎ ፓለቲካዊ ርእዮተ ዓለም ቀንዲ መስርሐ 'ዩ። ምስ 'ዚ ብዝተኣሳሰረ መንገዲ ድማ ምስፀላኢ ዝግበር ግጥም ብረት ኣልዒልካ ፀላኢ ምድምሳስን ምስዓርን ኢየ 'ም፤ ሓደ እተወደበ ሰራዊት ንፀላኢኡ ከመይ ጌሩ ከምዝምክቶን ከምዝስዕሮን ምብልሓት ድማ ፍልጦን ወታሃደራዊ ጥበብን እቲ ዓወደ ውግእ ዝውስኖ ስለዝኾነ እዚ ድማ ናይ ወታሃደራዊ ኣዘዘትን ጄኔራላትን ዕማም ይኸውን ኣሎ ማለት 'ዩ።

በዚ መንፅር ህዝቢ ትግራይ ን17 ዓመታት ዘካየዶ መሪር ህዝባዊ ቃልሲ ኣብዛ ሃገር ሕዚ ተፈጠሩ ዘሎ ኣጠቓላሊ ፓለቲካውን ቁጠባውን መሓውራዊ ለውጢ ንምምፃእ ፣ ሸቶ እቲ ዕጥቃዊ ቃልሲ ሃገራዊ ፓለቲካውን ቁጠባውን መሓውራዊ ለውጢ ንምምፃእ፣ ብናይ ሓፋሽ ተሳትፎ ተሰኒዮ፣ ወታሃደራዊ ጥበብን ብልሓትን ተሓዊስዎ፤ ኣብ መወዳእታ ድማ እዛ ሕዚ ተፈጥራ ዘላ ሃገር ንክትፍጠር መሰረትን እምኒኹርናዕን ዝኾነ፣ ሃገራዊ ትሕዝቶ ዝነበሮ፣ ብዘይምግናን 'ውን ብደረጃ ዓለም እቶም ብታሪኽ ካብ እንፈልጦም እተፈላለዩ ዕጥቃዊ ቃልሲታት ብዓይነቱን ትሕዝተኡን እተፈለዩ፣ ንዓለም 'ውን ዓብይ ተሞክሮ ዝነበሮ ቃልሲ ስለዝኾነ ህዝባውነቱ፣ ሃገራዊ ረብሕኡ ብዕምቆት ክንረኦን ክነሰተማቕሮን ዝግባእ ዝኾሪ እዩ ናይ ለምዘበን 40 ዓመት ዝኾሪ ብረታዊ ቃልሲ 11 ለካቲት ህዝቢ ትግራይ !

ን17 ዓመታት ኣንፃር ብሄራዊ ወፅዓን ዕብላላን ዝተገበረ ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ብዘይምግናን ኣብ ዓለምና ማለት ኣብ ካልኣት ሃገራት ኣፍሪካ፣ ላቲን ኣሜሪካን ኤሽያን ካብ ዝተገበሩ ህዝባዊ ቃልሲታት ፍሉይ ይገብሮ። ንኣብነት ካብ 1955 -1999 ኣ .ፈ ብደረጃ ዓለም ዝነበሩ ታሪኽ ህዝባዊ ዓመፃት ክንርኢ እንተሎና ኣብ መንጎ እተፈላለዩ ብሄራት (Ethin-cultural) ልዕሊ 58 ዝኾኑ ናይ ብሄር ግርጭታት ከምዝተኻየዱ እተፈላለዩ መረዳእታታት ይሕብሩ። ካብዚኦም እቶም 51 ዝኾኑ ናይ ሕድሕድ ኩናት 'ዮም።

አብ ኤሽያ ናይ ታይሚል ታይገር፣አብ ናይጀርያ ናይ ቢያፍራ፣ዓመፅ ካታንጋ አብ ኮንጎ ናይ አየር ላንድ ዱባይ ውግእ አብ እንግሊዝ፣ ባስክ ዓመፅ አብ ፓርቹጋል ናይ ካታሊንያ ዓመፅ አብ ስፕይን ናይ ኤርትራ ኩናት አብ ኢትዮጵያን ካልኦትን ምጥቃስ ይካኣል 'ዩ። እዚኦም ኩሎም ዓመፃት አብ ፀቢብ ዓንኬልን ናይ ሃገራዊ ትሕዝቶን መልክዕን አብ ዘይነበሮ፣ እኳ ዳኣስ አብ ናይ ሓደ ብሄር ልዕልነት ንምርግጋፅ እተሓፀሩን ዝተኻየዱን ውግኣት ኢዮም ነይሮም። ናይዚኦም ናዕብን ቃልሲን ክንረኦ እንተሎና እቲ ናይ ፓለቲካ ሽተኦም ናይ ምግንፃል፣ ሕቶ መሰል ዶብ፣ ሕቶ መሰል ዓርሰ ውሳኔ፣ ሃጥ እንተበለ ድማ ምስ ወላዲት ሃገርና ዘበልዎ ናይ ምፅንባር ሕቶ እዩ ኔሩ።

እዚ ጥራሕ 'ውን ኣይኮነን ። መብዛሕቲኦም አብ ዓለምና ዝተኻየዱ ዕጥቃዊ ቃልሲታት ከንገራም እንተሎና ብዓብላላይነት ብመራሕትን ደገፍትን ዓበይቲ ብሄራት ዝካየዱ ዝነበሩን 'የም። ትግርኛ ተዛረብቲ አብ ኤርትራ፣ ተዛረብቲ ቋንቋ ማንደሪን አብ ሞኦይስት ቻይና፣ራሽያውያን አብ ራሽያ፣ብሄር ቡጋንዳ አብ ዩጋንዳ ናይ ኣዕራብ ናዕቢ አብ ኣልጀርያ ካብቶም ብዙሓት ገሊኦም ምጥቃስ ይካኣል ኢዩ!

አብ ትሕቲ መሪሕነት መትከል ማርክስ ሌኒናዊ ስርዓት እውን እንተኾነ ሓፋሽ ዘሳተፈ ቃልሲ ወያነ አብ ታሪኽ ዓለም ተኻይዱ ኢዩ፣ ናይ ራሽያ ሮልሺቪክ ፓርቲ ወያነ፣ ማኦ ናይ ቻይና ወያነ፣ ቩትናም ኣንፃር ኣሜሪካ፣ ኪዩባን ካልኦትን እውን ምጥቃስ ይካኣል 'ዩ። አብዚኦም ኣብዝተገበሩ ህዝባዊ ቃልሲታት ናይ'ቲ ገባር ተሳትፎ ዝነበሮ፣ ጥቡቕ ወታሃደራዊ ደስፕሊንን ግልፂ ዝኾነ ፓለቲካዊ ሽቶን ዝነበሮም ቃልሲታት ምኃኖም ኣየማትእን።

እዚ ብደረጃ ዓለም ዝነበሩን ታሪኽ ዝዝክሮምን ውሱን ተሞክሮታት እንትኸውን ህዝቢ ትግራይ ን17 ዓመታት ዘካየዱ ብረታዊ ቃልሲ እንትርኢ ግን ንዓለም ተሞክሮ ኸውን ዝኸእል ካብዚኦም ብዝያዳን ፍሉይን ባህርያት ዝነበርዎ እዩ። ህዝቢ ትግራይ ዘካየዱ መሪር ብረታዊ ቃልሲ ዙርያ መለሽ ናይቲ ሓፋሽ ተሳትፎ ዝነበሮ፣ ከምቶም አብ ላዕሊ

እናገለፅናየም ዝመፃእና ኣብ ፀቢብ ዓንኬል ዝተሓፀረ ዘይኮነስ ሃገራዊ ኣጀንዳ ዝሓዘ ናይ ብሄርን ብሄርሰባትን ሕቶ ዝተሓንገጠ፣ ኣብዛ ሃገር ኣጠቓላሊ ፓለቲካውን ቁጠባውን ኮታስ ስርበቆስ ዝኾነ መሓውራዊ ለውጢ ንምምፃእ፣ ናይ ህዝብታት ሕቶ ብእኹልን ኣዕጋብን መጠን ንምምፃእ ዝተኻየደ፣ ሃገራዊ ኣጀንዳ ዝሓዘ ምንባሩ ካብቶም ካልኣት ፍሉይን ታሪኻውን ይገብሮ።

ህዝቢ ትግራይ ካብ ንጉኡ ዝተፈጠሩ ገዛእቲ ደርብታት እንክይተረፍ ምስ ገዛእቲ ደርብታት ሃገርና ኢድን ንንቲን ኮይኖም ኣብ ልዕሊኡ ሰፍ ዘይብል በደልን ግፍዕን እንተብዕሕሉ፣ ካብዚ መሰክሕክሒ ዝኾነ ኣገዛዝኣ ሓራ ንምውፃእ ባዕሉ ኣእሚኑ፣ ናይ ባዕሉ ዕድል ባዕሉ ንምውሳኔ፣ ሃገረይ ዝብላ ሓዳሽ ሃገር ንምፍጣር፣ ኩሎም ብሄርን ብሄርሰባትን እዛ ሃገር ዝዓሰልሉ ሃገራዊ መሪሕ መቃለሲ ኣጀንዳ ሒዙ፣ ካልኣት ብሄርን ብሄርሰባትን እዛ ሃገር ኣእሚኑ እዛ ሓዚ ተፈጠራ ዘላ ሓዳሽ ሃገር ንምፍጣር ከይተሓለለ ዝተቃለሰ ህዝቢ ስለዝኾነ እዙይ ፍሉይን ታሪኻውን ይገብሮ። ፍሉይ ክብርን ቦታን ሒዞ ድማ ንዝንተኣለም እናተዘከረ ክነብር ግድን ይኸውን ማለት ኢዩ።

እዚ ብመንፅር ስትራቴጅያዊ ሽቶ እቲ ዝተገበረ ህዝባዊ ቃልሲ ክርኣ እንተሎ ናይ ህዝቢ ትግራይ ዕጥቃዊ ቃልሲ እተፈለየ ይገብሮ። ከምቶም ኣብ ካልኣት ሃገራት ዓለም እናተኻየዱ ዝመፁ ህዝባዊ ቃልሲታት ማለት ኣብ ፀቢብ ዓንኬል ዝተሓፀረ ዘይኮነስ፣ ስርዓት ደርግ ንምድምሳስ ኣብዝተገበረ ህልኽ ዘወድእ ህዝባዊ ቃልሲ ሃገራዊ መልክዕን ኣጀንዳን ዝነበሮ ኢዩ ኔሩ። ስለዚ መበል 40 ዓመት ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ እንትንዝክር ሃገራዊ መልክዕን ትሕዝቶን ዘለዎ ብዓል ኮይኑ ክበዓልን ክዝክርን ግድን ይኸውን።

ኣብዛ ሃገር በቲ ዝነበረ ዘስካሕክሕ ዓፋኒ ስርዓት ኩሎም ብሄርን ብሄረሳብትን እዛ ሃገር ከቢድ ብሄራውን ደርባውን ጭቆና ይበፅሖም ኔይሩ ኢዩ። እዚ ክከሓድ ዝኽእል ነገር ኣይኮነን፤ ግን ድማ ዝድላዩ ዓይነት ትንታነ ይወሀቡ፣ እቶም ነቲ ቃልሲ ምንጭን መበገስን

ዝኾኑ ዝርዝር ቁምነገራት ኣልዒሉ ህዝቢ ትግራይ ቀያሕትን ፀለምትን ደቁ ቅድመ ግንባር ኮይኑ ነዛ ሃገር መስዋእቲ ክኸፍል ዘእመንዎ፣ ናይ ህይወትን ንብረትን ዋጋ ክኸፍል ዝገበርዎን ኣብ ኣደ ሃገራዊ ኣጀንዳ ዓሲሉ ምእንተ ኣርኒትን ነፃነትን ህዝብታት እዛ ሃገር ዝኸፈሎም ህዝባዊ ዕላማታት ግቡእ ቦታን ክብርን ክረክቡ ኣለዎም። እዚ ስለዝኾነውን ኢዩ ናይ 40 ዓመታት ቃልሲ ዝህቢ ትግራይ እንትንዝከር ሃገራዊ መልክዕን ኣጀንዳን ሒዞ ክዝክርን ክበዓልን ኣለዎ ንብል ዘለና።

እተፈላለዩ ፀሓፍትን ምሁራትን እቲ ዝነበረ ናይ 17 ዓመታት ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ኣልዒሎም ኣብቲ ዕጥቃዊ ቃልሲ ዝነበረ ወታሃደራዊ ጥበብን ምህዞን፣ ናይቲ ተጋዳላይ ሃርበኝነትን መስዋእትን የዘንትውዮም። እዚ ግሁድ ኣቂ ምኃኑ ማንም ዝስሕቶ ኣይኮነን።ግን ድማ እቲ ዓብይ ቁምነገርን መኣዝን እቲ ቃልሲን ናይቲ ቃልሲ ህዝባውነት፣ ሃገራዊ ኣጀንዳን ትሕዝቶን፣ናይቲ ኣፋሽ መስተንክራዊ ተሳትፎ፣ብኣጠቓላሊ ኣብዛ ሃገር ናይ ፖለቲካዊ ርእይተኣለም ለውጢ፣ ንክመፅእ፣ ቁጠባውን ፖለቲካውን መሓውራዊ ለውጢ ንምምፃእ ዘተገበረ ቃልሲን ዝተረኸበ ውፅኢትን፣ኣብዚ ድማ ናይ ህዝቢ ትግራይ ዘይትካእ እጃም ጉሊሁ ክወፅእን ዝለዓለ ሚዛንን ክብርን ሒዞ ክዝንተወሉን ክትንተንን ኢዩ ዝግባእ።

እዚ ጉዳይ ዝምልከት እተፈላለዩ ምሁራዊ ትንታነታት ክቐርቡ ይፍተኑ 'ዮም።ብዛዕባ ኣፈጣጥራ እቲ ቃልሲ (genesis) ምዕባለ'ቲ ቃልሲን (progress) ኣብ መወዳእታ ድማ ናይቲ ቃልሲ ናይ መወዳእታ ብልሕን ዓወትን ኣመልኪቶም ብዙሓት ቁምነገራት ይለዓሉ'ዮም። ኣፈጣጥራ እቲ ቃልሲ ብዝምልከት ህዝቢ ትግራይ ኣንፃር ስርዓት ደርግ ብረት ኣልዒሉ ንምንታይ ንዕጥቃዊ ቃልሲ ክኳሻሕ ወሲኑ? ዝብል ከቢድ ሕቶ ዘልዕል'ዩ። ኣብ 'ዚ መዳይ እተፈላለዩ ኣረኣእያታትን ኣላፍ ዘላፍን ይርኣዩ'ዮም። ንኣብነት፡- ነቲ ቃልሲ መበገሲ ህዝቢ ትግራይ ኣብ ልዕሊኡ ዝበፀሐ ዝነበረ ብሄራዊን ደርባውን ጭቆና ድዩስ ማእኸላይ መንግስቲ ኣብ ልዕሊኡ ዘብፀሐሉ ዝነበረ ፀቕጥን መከራን? ዝብል ብባዕሉ መዘራረቢ'ዩ። ዝኾነ ኮይኑ ህዝቢ ትግራይ ከምቶም ካልኦት ብሄርን ብሄረሰባትን ኣብ

ልዕሊኡ ሰፍ ዘይብል ብሄራውን ደርባውን ጭቆና ዝበፀሐ ዝነበረ ህዘቢ'ዩ። ነዚ ድማ መሪሕ ኮይኑ ኣንፃር ብሄራዊ ጭቆናን ደርባዊ ወፅዓን ተ'ኳሽሑ!!

በዚ መንፅር እቲ ናይ ህዘቢ ትግራይ ዕጥቃዊ ቃልሲ ኣምርን ትሕዝቶን ዘበናዊ ናይ ፖለቲካል ሳይንስ ፍልስፍናን ህዝባውነትን ዝሸፍን ገፊሕ ኣድማሳዊ ትሕዝቶ ዘለዎ፣ በዚ ደሰጋእ መጋእ ንግለም ዝቢፍ ተሞክሮ ክኸውን ዝኸእል 'ዩ። ከም ኣባሃህላን ፍልስፍናን ካርል ማርክስ ናይ ደርብታት ኣፈላላይ ናብቲ ዘበልሓ ጫፍን ጠርዝን ምብፃሕ ማሕበራዊን ቅርሕንቲ ንክፍጠር፣ ቀንዲ መሳርሒ 'ዩ። እዚ ዝግይነቱ ስነ ሓሳብን ፍልጦን ክሸብ ሐዚ'ውን እንትኾነ እቲ ስልጡን ዝባሃል ናይ ምዕራባውያን ገዛኢ ኣተሓሳስባ ኮይኑ ኢና ንረኽቦ።

እዚ ዝግይነቱ ኣተሓሳስባን ፍልስፍናን ነቲ ህዘቢ ትግራይ ዘካየዶ መሪር ህዝባዊ ቃልሲ ንምግላፅ እውን እንትኾነ ዓቕሚ ዝሓፀሮን ውሱንነት ዘለዎን ፍልስፍና 'ዩ። በዚ መንፅር ዝያዳ ትንታነን ዕምቆት ዘለዎ መፅናዕትን ከም ዝጠልብ ግድን'ዩ።

ንምጥቕላል ናይ ሎምዘበን መበል 40 ዓመታት ብረታዊ ቃልሲ ህዘቢ ትግራይ 11 የካቲት እንትንዝክር እቲ በዓል ናይ መላእ ህዝቢና በዓል ም'ኳኑ፣ ሃገራዊ መልክዕን ትሕዝቶን ዘለዎ ም'ኳኑ እቶም ኣብ ላዕሊ እናገለፀናዮም ዝመፃእና ነጥብታት እኹል ኣብነት'ዮም። ኣብ ድሮ መረፃ 2007 ኮይንና፣ ኩሉ በቢደረጅኡ ተጠቃሚ'ቲ ልምዓት፣ ሰላምን ዲሞክራሲን ኣብ ዝኾነሉ፣ ኩነታት ድኸነት እናበዳህና፣ ስእነት ስራሕ ብዝለዓለ ደረጃ ኣብ ዝቐረፈናሉ፣ ሃገርና ብደረጃ ዓለም ክብ ኢላ ምርኣይ ኣብ ዝጀመረትሉ፣ ትልሚ ዕቤትን ስግግርን ብዓወት ኣብንዛዝመሉን፣ ዋዜማ መበል ካልኣይ ትልሚ ዕቤትን ስግግርን ኣብ ንሕንፅፀሉ ኮይንና ነብዕሎ ስለዘለና ናይ 'ዚ በዓል ሃገራዊ ፋይዳን ታሪኸውነትን ፍሉይ ይገብሮ። በዚ መንፅር ከምቲ ልሙድ ኩሉ ህዝብና ዕሰል እንትበሃል ኣብ ትሕቲ ፅላል መሰመር ውደቡ ህወሓት ምዕሳል ልማዱ ስለዝኾነ በዓልና ብዝደመቐ ኣገባብ ክነብዕሎ ይግባእ ንብል።

ዘልኣለማዊ ክብሪ ንሰውኣትና!!

Abraham Gebremedhin